

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

20

Vragen van de leden **Piri** en **Van der Lee** (beiden GroenLinks-PvdA) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *omzeiling van sancties tegen Rusland via Centraal-Aziatische landen* (ingezonden 4 september 2025).

Antwoord van Staatssecretaris **Aukje de Vries** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 19 september 2025).

Vraag 1, 2, 3 en 4

Herinnert u zich de in maart 2024 aangenomen motie Piri c.s. (Kamerstuk 21 501-20, nr. 2027) die het kabinet verzoekt om sanctieomzeiling via landen uit de Euraziatische Economische Unie (EAEU), waaronder Kirgizië, steviger aan te pakken?

Bent u bekend met het bericht van econoom Robin Brooks dat een aanzienlijke en aanhoudende stijging van Nederlandse goederenexport naar de bekende «ontwijkingshub» Kirgizië laat zien?¹

Bent u bekend met een ander bericht van Robin Brooks, waaruit blijkt dat in landen met een vergelijkbare stijging van de export slechts een fractie van deze goederen terugkomt in de importcijfers van Kirgizië, wat erop duidt dat de goederen worden doorgevoerd naar de Russische Federatie?²

Erkent u dat dergelijke doorvoer door Nederlandse bedrijven in strijd zou zijn met de uitbreiding van artikel 12 van sanctieverordening 2014/833 uit het 14e sanctiepakket van juni 2024?

Antwoord 1, 2, 3 en 4

Ja.

¹ Robin Brooks, 26 Augustus 2025, «Following my EU «Wall of Shame» post this weekend, I got a lot of requests to add countries. This «Wall of Shame» adds the Baltics, Sweden, Finland and France. Countries in orange have cracked down on transshipments to Russia via Kyrgyzstan. Countries in blue keep looking the other way for over 3 years now...» (<https://substack.com/@robinjbrooks/note/c-149324832>)

² Robin Brooks, «It's actually not possible to drive a truck from Germany to Kyrgyzstan without passing through Russia. So no surprise that much of what Germany says gets exported to Kyrgyzstan (black) never actually gets there (blue). Kyrgyzstan is just what gets written on the invoice. Stuff never goes there...» (<https://substack.com/@robinjbrooks/note/c-148574611>)

Vraag 5

Bent u voornemens deze ogenschijnlijke omzeiling van sancties te onderzoeken? Zo nee, waarom niet? Zo ja, bent u tevens voornemens de sanctiemaatregelen te handhaven door bedrijven schuldig aan deze omzeiling hierop aan te spreken?

Antwoord 5

Ja. Het tegengaan van sanctieomzeiling is een belangrijke prioriteit voor zowel het Ministerie van Buitenlandse Zaken als de Douane. Beide organisaties doen al sinds 2022 intensief onderzoek naar sanctieomzeiling, onder meer door het onderzoeken van handelsdata. Bijzondere nadruk ligt daarbij op landen met een verhoogd risico op omzeiling (zoals Kirgizië) en op de zogeheten «Common High Priority Items», goederen die de Russische oorlogsindustrie het hardst nodig heeft. De handhaving van sanctiemaatregelen is een verantwoordelijkheid van de Douane. Daarbij wordt ook nadrukkelijk ingezet op het tegengaan van omzeiling. Bedrijven die worden verdacht zich bewust schuldig te maken aan omzeiling, worden ter vervolging voorgelegd aan het Openbaar Ministerie. De meeste Nederlandse bedrijven die betrokken raken bij sanctieomzeiling, zijn zich daarvan echter niet bewust. Daarom worden bedrijven, waarvan uit onderzoek blijkt dat zij mogelijk (onbewust) betrokken zijn bij omzeiling, dan ook actief benaderd en voorgelicht over de risico's van omzeiling.

Vraag 6

Welke consequenties zijn er voor Nederlandse bedrijven die, dan wel zelf, dan wel via dochterondernemingen, sancties tegen Rusland omzeilen?

Antwoord 6

Het schenden van EU-sanctieverordeningen is strafbaar als een economisch delict. Signalen dat een bedrijf de sancties overtreedt worden altijd opgevolgd door onderzoek. Indien door een toezichthouder wordt vastgesteld dat een bedrijf of persoon bewust sancties omzeilt wordt in overleg met het Openbaar Ministerie overgegaan tot vervolging. Op het moedwillig overtreden van de sanctieverordening gelden stevige straffen, waaronder geldboetes met een maximum van ruim 1 miljoen euro of gevangenisstraffen tot zes jaar. Ook kan illegaal verkregen winst worden teruggevorderd. Met de komst van de nieuwe Wet internationale sanctiemaatregelen zal het ook mogelijk worden voor sommige toezichthouders om bestuursrechtelijk te handhaven op dergelijke schendingen, wat het handhavingproces aanzienlijk zal versnellen.

Vraag 7

Op welke manier bent u van plan om toekomstige sanctie-omzeiling middels doorvoer door «ontwijkingshubs» te voorkomen? Overweegt u te pleiten voor intensievere sancties tegen Euraziatische doorvoerlanden in toekomstige sanctiepakketten? Zo nee, waarom niet? Zo ja, voor welke additionele sancties overweegt u te pleiten?

Antwoord 7

De aanpak van sanctieomzeiling is een prioriteit van dit kabinet. Dit behelst nationaal een combinatie van onderzoek, voorlichting en handhaving. Daarnaast wordt met derde landen samengewerkt om omzeiling via hun grondgebied tegen te gaan. EU Sanctiegezant David O'Sullivan speelt hierin een belangrijke rol en ook Nederland spreekt derde landen hier actief op aan. Binnen de EU zet Nederland zich consequent in voor meer inzet tegen omzeiling. In dat kader is de aanpak van sanctieomzeiling een van de Nederlandse speerpunten voor het negentiende sanctiepakket, waaraan thans wordt gewerkt. Waar diplomatieke inspanningen niet genoeg opleveren, verbindt de EU hieraan consequenties door passende en gerichte maatregelen in te stellen. De EU legde ook eerder al sancties op aan bedrijven, banken en schepen die betrokken zijn bij omzeiling, waaronder in Kirgizië en Kazachstan. Hierbij wordt samengewerkt met G7-partners en Nederland draagt hier actief aan bij.